

Макогончук Т.В.

*голова циклової комісії обліково-економічних дисциплін,
спеціаліст I категорії,*

Відокремлений структурний підрозділ

*«Могилів-Подільський технологічно-економічний фаховий коледж
Вінницького національного аграрного університету»*

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ

При розгляді проблеми соціальної адаптації студентів у коледжі необхідно чітко враховувати усі чинники та закономірності не лише входження молоді людини у нове для неї оточення, але й особливості перехідного і юнацького віку, нестабільність сучасних сімейних інститутів, суспільне виховання. Великого значення набуває і розмитість моральних і життєвих цінностей, що вже не являються твердою опорою для побудови власної особистості.

Безпосередньо в процесі адаптації підліткам необхідно встановити з новим оточенням змістовні відносини, опанувати нові моделі соціальної поведінки. Саме спілкування з однолітками позитивно впливає на психологічну комфортну адаптацію. І водночас саме сфера таких взаємовідносин може стати причиною інтенсивних емоційних переживань.

Порівняння себе з одногрупниками значно впливає на самооцінку. Вчені з'ясували, що відторгнені своїм оточенням підлітки можуть стати правопорушниками, почати вживати наркотики, впадати у тяжкі депресивні стани. Деякі вікові особливості, зокрема, безапеляційність і самовпевненість з одного боку, і надмірна вразливість з іншого можуть значно впливати та змінювати значимість того чи іншого психогенного фактора в нових умовах життя студента.

Адаптованість особистості в групі це стан, що дає можливість молодій людині без тривалих зовнішніх та внутрішніх конфліктів продуктивно виконувати свою провідну діяльність, задовольняти свої основні соціогенні потреби, успішно пережити стан самоствердження і вільного вираження творчих здібностей.

Саме підхід гуманістичної педагогіки і психології дозволяє сформувати ту базу, ту якість взаємовідносин у групі, яка дозволяє пом'якшити пристосування вчорашніх школярів до змін студентського життя.

Відповідно напряму гуманістичної психології дитина – це не об’єкт дії дорослого, не сировина для формування професійних чи людських якостей, а суб’єкт, творець, що активно працює над розвитком самого себе, своєї особистості і відповідальний за своє власне самоствердження. Задача педагога чи куратора – допомога у розвитку особистісного потенціалу в прийнятті і освоєнні власної свободи і відповідальності за життєві вибори. Зосередження на сьогоднішній та віра в конструктивні сили студента має стати головним психологічним механізмом у стосунках куратора до студента.

Неуспішність адаптації може перейти до виявів справжньої особистісної проблеми, до якої відносять наступні психологічні явища: відчуття дисгармонійності внутрішнього світу, агресивність, як наслідок заблокованості можливостей вираження конструктивних почуттів, тривожність і невмотивований страх; актуалізація почуття меншовартості; егоцентризм, центрація на власних проблемах та інтересах власного «я», пасивність; блокування творчого потенціалу та здатності до саморозвитку; блокування власної адекватної саморефлексії, відображення об’єктивної реальності інших людей. Такі особистісні деструкції можна спостерігати на певних стратегіях спілкування студентів, серед яких виокремлюється саме авторитарна та маніпулятивна. Саме систематичне спостереження може допомогти виявити зміни у поведінці та спілкуванні при порушеннях адаптаційних процесів.

Основні кроки:

1 крок: налагодити спілкування у групі. Варто враховувати міру самостійності та активності самих студентів, використовуючи інформаційно-масові, діяльнісно-практичні групові, інтегративні та діалогічні методи роботи.

2 крок: Вивчення індивідуальних особливостей та особистісної сенситивності кожного члена групи. Спрямування своєї уваги на визначення особливостей кожного студента значно зменшить непередбачуваність перебігу конфліктних ситуацій, що можуть виникнути у групі.

3 крок: Знання внутрішньо – групової структури та міжособистих відносин.

Стихийна не спрямована соціалізація підлітків відбувається під час безпосереднього спілкування, у процесі взаємодії, як наслідок, змінюється структура і зміст міжособистісних відносин. І хоча стихійно форма соціалізації, де термінується сферою безпосередньої взаємодії саме цілеспрямовані виховні впливи можуть відігравати належну роль.

На початковому етапі порушення процесу соціалізації може бути причиною дезадаптації, першими проявами якого стануть розбалансованість самооцінки. Невпевненість та підвищена тривожність.

Вивчення міжособистісних стосунків у групі можливе за допомогою соціометричних методик. Така методика дає інформацію про структурно-динамічні аспекти взаємовідносин, виявляється статусна структура групи. Досвід переконує, що виявлені за допомогою неї характеристики є важливим діагностичним показником загального стану внутрішньо – групових процесів.

Реалізація методик даного типу у діяльності куратора дає змогу орієнтуватись у взаємовідносинах студентів, що впливає на вибір форм групової роботи. Враховуючи дані соціометрії, доповнені кваліфікованим спостереженням, сприяє організації раціонального, продуктивного становлення особистості студента ВНЗ.

Список використаних джерел:

1. Власова О.І. Педагогічна психологія. Київ : «Либідь», 2005. 400 с.
2. Сорочинська В.Є. Соціальна поведінка учнів ПТУ в умовах навчального закладу. Київ : «Вища освіта», 2003. 205 с.
3. Яценко Т.С. Основи глибинної психокорекції. Київ : «Вища школа», 2006. 679 с.